

„ZDAJ JO MORAMO NAPOLNITI Z DUŠO“

DRAGO K. OCVIRK

Marsikdo je debelo pogledal, ko je Milan Kučan ustanovil nekakšen etičen forum in začel razlagati, da pravo ni dovolj za dobro delovanje družbe in države. Od njega tega ne bi pričakovali, saj se je vedno skliceval le na legalnost, pa naj je bila še tako sprta z etiko in vrednotami, kot so sočutje, resnicoljubnost, poštenje, spoštovanje, svoboda, pravica do zasebnosti, telesne nedotakljivosti in pravičnega sojenja ... Z legalnostjo opravičuje svoja dejanja v totalitarizmu in totalitarizem sam. Še več, kot dolgoletni šef partije ni nikoli ustavil Udbe, ki je delovala tudi protipravno, ampak uporablja njene usluge za krepitev svoje moči. Kot senca ga spremlja Zdenko Roter, ključna osebnost Udbe, ki se izkaže s človeka nevrednim početjem v nedavno odkritih zapiskih nadškofa Vovka. Teden potem, ko so nadškofa zažgali, se Roter zgleda pri njem. „Mučil me je z uprašaji ... Nagovarjal me je, da je sedaj prilika, da javno obsodim belogardizem, pa bom imel v bodoče mir! Izrekel sem zabavo, da vendar lahko mirno vršim to, kar mi dovoljuje ustava,“ je med drugim zapisal budo opečen in izmučen nadškof. Ob najnovejši Kučanovi vnemi do etike je Žarko Petan spisal sarkastičen aforizem: „Kdaj bo udba vključena v etični forum?“

Kako razumeti Kučanov „etični“ maneuver? Težko verjetno, da bi šlo za kaj drugega kot za ustvarjanje všečne podobe za domačo in tujo rabo. Kučan zna loviti v svoja jadra pravi veter in se kameleonsko prilagaja novim okoliščinam in pričakovanjem. Vladavina, ki jo je vzpostavil v zadnjih desetletjih, daje svoje sadove. V družbi in državi se je naselilo malodušje, nekakšna brezupnost in nemoč, ljudje so potisnjeni v boj za preživetje. Vladajoča elita in državljani so se razklali v svetova, ki med seboj ne komunicirata, se ignorirata, drug drugemu ne verjameta in si ne zaupata več. Elita je vzela državo (zakonodajno, sodno, izvršno in medijsko oblast, upravo, šolstvo in velik del gospodarstva ...) za svojo in jo uporablja za lastne interese: bogatenje. Da nekaj budo škriplje je moral priznati tudi predsednik Drnovšek na Dan državnosti. „Nismo bili povsem pripravljeni na večje socialne razlike, ki jih prinaša novi gospodarski sistem. In tudi danes nismo, zlasti če verjamemo, da so nepravilne in ne izhajajo iz boljšega dela ali dejanske uspešnosti.“ Nekaj dni kasneje pa je Drnovšek na konferenci o etiki in integriteti v javnem in zasebnem sektorju izjavil: „Trebja je odločno povedati, da v Sloveniji korupcije ne sprejemamo.“

Korupcija je še kako neetična in kriminalna, ker korenito spodkopava pravno državo, demokracijo in odnose med ljudmi. Je sprevrženost oblasti, ki postane sama sebi namen, namesto da bi skrbela za skupno blaginjo. Kdor opravlja javno službo, službo povezano z državo, lahko podleže korupciji. Zaradi položaja lahko funkcionar favorizira svoje prijatelje, politične in druge, sprejema podkupnino, daje določen posel brez javnega natečaja ali mimo njega, tožilec „pozabi“ pravočasno vložiti tožbo, denar namenjen potrebnim „plemeniti“ Rdeči križ za svoje funkcionarje v njihovih podjetjih ... In kdo je na takšnih položajih? Kdo opravlja javne službe, kjer

(lahko) cveti korupcija? Zelo težko kdo drug kot človek, ki pripada vladajoči eliti. Ta nam vlada že dvajset let, poseblja pa jo Milan Kučan. Kako naj bodo ti ljudje, ki so nas pripeljali v takšno razslojenost in dubovno praznino, še verodostojni? In prav verodostojnost potrebujejo, če se bočejo obdržati na oblasti in se z njo okoriščati. Zato je leto pred Evropo in dve leti pred državnoborskimi volitvami potreben propagandni „etični make up“ v stilu, mi smo za etiko, poštenje, smo proti korupciji ... Spet pesek v oči, zavajanje, če ne bo dejanj!

„Zdaj jo moramo napolniti z dušo. Jo narediti čimbolj prijazno za bivanje. Saj v tem je njen namen,“ je o naši državi še rekel Drnovšek na Dan državnosti. Nekaj tega bo mogoče uresničiti, če uresničimo vsaj dvoje. Najprej je potrebno, da začne resnično delovati pravna država. To ne bo mogoče, dokler je zaradi vladajoče elite tolikšna prepletenost med vsemi vejami oblasti, mediji, gospodarstvom, šolstvom ... Vrana vrani oči ne izkljuje! Si kdo sploh upa upati, da bi ta elita sprejela pravno državo in se ji podredila?

Drugo pa je še manj verjetno. V mislih imam vrednote - njihovo podajanje in

Kdo opravlja javne službe, kjer (lahko) cveti korupcija? Zelo težko kdo drug kot človek, ki pripada vladajoči eliti. Ta nam vlada že dvajset let, poseblja pa jo Milan Kučan.

vzgojo zanje. Doslej ni država storila nič v tej smeri, prej nasprotno, pač skladno z liberalistično ideologijo, iz katere je minister Gaber v imenu „neutrarnosti“ naredil državno doktrino. Gre za to, kar je omenil nadškof pri maši za domovino: „Država pa mora vedeti tudi za svoje meje. Po svoji naravi je namreč nezmožna postaviti merilo o dobrem in zlem in kot taka ne more utemeljiti moralnih vrednot in etičnega vedenja.“ Kdo potem to zmore? To je stvar civilne družbe, a je ta pri nas pod narkozo, ker boče elita obvladovati vse. Tradicionalno so religije ustvarjalke in prenašalke vrednot kot tudi motivov za njihovo uresničevanje. Z njimi, še zlasti s Cerkvijo, pa naša država noče in noče vzpostaviti plodnih odnosov, čeprav bi bilo to v prid narodu in vsej družbi. „Naloga Cerkev je,“ še poudarja dr. Rode, „da vzgaja človeka, da se oklene dobrega in zavrača zlo; pospešuje solidarnost in zbuja ljubezen do bližnjega ter se zavzema za razumevanje med narodi, s tem pa prispeva dragocen delež k moralnemu zdravju družbe.“

Etika je danes v modi, ker je pač povezana z „dušo“ družbe, z bolj kvalitetnimi človeškimi in družbenimi odnosi. Ali obstaja politična volja za dejanja, ki bodo omogočila ustvarjanje „duše“, ali pa imamo opravka z voljo, ki se je polastila govora o etiki, da bi obdržala popolno oblast nad družbo brez „duše“? Od vladajoče elite je odvisno, ali bo ustvarila zakonske in finančne pogoje za delovanje civilne družbe, s Cerkvijo in drugimi verskimi skupnostmi vred, ki bo ustvarjala to „dušo“, ali pa bo o etiki in „duši“ le govorila, ker je to zadnja moda.

Ura resnice za Evropo

DR. BORUT KOŠIR

Pred leti so predstavniki slovenske civilne družbe objavili memorandum ob vstopanju Slovenije v družino evropskih držav in narodov z naslovom Ura evropske resnice za Slovenijo. Pokazali so na pozitivne in manj pozitivne oziroma skrb vzbujajoče dejavnike v Sloveniji. Tudi Cerkev se že vsa leta dejavno vključuje v dialog o tem pred vstopom naše države v Evropo.

Da je mesto naše države in našega naroda v združeni Evropi, v Cerkvu nikdar nismo dvomili. Nenazadnje je bilo to na različne načine predvsem pred odločilnim referendumom tudi jasno povedano. Seveda pa se dolžnosti Cerkev ob tem tako pomembnem procesu za vse nas ne končajo. Cerkev se zaveda svoje vloge na stari celini tako v zgodovini kot tudi danes.

Preteklo nedeljo je o tem spregovoril tudi papež Janez Pavel II. v svojem nagovoru pred molitvijo angelovega češčenja. Poudaril je, da so posamezne institucije v zadnjih mesecih opravile veliko delo pri oblikovanju skupne evropske ustave, ki bo na medvladni konferenci dokončno sprejeta in potrjena meseca oktobra. Ta ustava zadeva prav vse posameznike in skupine v Evropi, tako tudi Cerkev, ki se zaveda svoje odgovornosti.

Pri tem poudarja, kar je zapisano že v posinodalni izjavi „Cerkev v Evropi“, da je Evropa globoko zaznamovana s krščanstvom. Prav krščanstvo je bilo tista osrednja in kakovostna prvina, ki je v zgodovini povezala klasično izročilo Evrope s kulturno-etničnim prizadevanjem prihodnjih stoletij. Krščanstvo je posebej zaznamovalo evropsko kulturo, zato moremo reči, da je krščanstvo postalo vera Evropejcev. Svoj vpliv ohranja med ljudmi tudi v sodobnem času, čeprav je, žal, sekularizacija močno na pohodu. Cerkev se zaveda, da je njen interes za Evropo temeljno povezan z njenim poslanstvom. Kot varuhinja evangeljskega sporočila je oznanjala vrednote, ki so v temelju oblikovale evropsko kulturo. Tega bogastva ne smemo zapraviti. Še več, novi Evropi bo v veliko pomoč pri oblikovanju same sebe, če bo

ponovno odkrila krščanske korenine, iz katerih izhaja.

Tako papež Janez Pavel II. Globoko smo prepričani, da je po svoji zgodovini in po svoji kulturi Slovenija del Evrope. Torej tudi za nas še kako veljajo papeževe besede.

Tudi slovenska identiteta je v svoji zgodovini in sodobnosti postavljena na krščanske korenine. Še več, krščanstvo in posebej katoliška Cerkev je bila branik slovenstva v zgodovini in je to tudi danes. Veliko je strahov, da bodo posamezne kulture in morda tudi jeziki izginili v velikem evropskem talinem loncu. Ko bodo meje izginile, naj bi bilo tudi konec nacionalne identitete predvsem manjših narodov. To se seveda ne sme zgoditi, kajti predvsem ti narodi predstavljajo obogatitev za skupni evropski dom in za lastne ljudi, ki jih združujejo. Kje bodo vidne nacionalne meje Slovencev, ko bodo izginile državne meje? Ponovilo se bo stanje, ki smo ga v zgodovini že doživeli. Cerkevne (škofijske) meje bodo tiste, ki bodo ohranjale razvidnost slovenskega narodnega ozemlja. Znotraj teh meja bo mogoče tako, kot je bilo to že tolikokrat v zgodovini, zavarovano gojiti in živeti vse, kar je slovenskega. Ob razpravah o morebitnem preoblikovanju škofijskih meja v Cerkvu na Slovenskem, se poleg strogo cerkvenostno-pastoralnih razlogov, ki takšno preoblikovanje svetujejo, omenja tudi nacionalne razloge. Najbrž še niso preseženi vsi apetiti velikih narodov na vzhodu in zahodu po ozemljih, ki pripadajo Slovincem. S trdnimi mejami slovenskih škofij bodo želje po prevladi močno zmanjšane oziroma kar premagane.

Katoliška Cerkev v Sloveniji ima torej v svojem redu poleg vseh ostalih institucij pomembno vlogo na pragu nove realnosti, ki jo predstavlja vključitev Slovenije v Evropo. To vlogo ima na področju vrednot, ki jih skozi stoletja posreduje ljudem in prav tako na področju institucionalne organiziranosti, ki brani slovenski nacionalni interes za prihodnost.

Družina
št. 30 Letnik 2003

Špacapan in ruska duma

Državni sekretar v ministrstvu za zunanje zadeve Črtomir Špacapan je sprejel podpredsednico odbora za mednarodne zadeve ruske državne dume (parlamenta) Fljuro Zijatdinovo, ki je prišla na spominsko proslavo pri Ruski kapelici.

Špacapan je ruski sogovornici predstavil dinamiko slovenskega vključevanja v Evropsko unijo in glavne slovenske zunanje politične prioritete po vstopu. Zijatdinova je slovensko stran

seznanila z aktualnim delovanjem Ruske federacije v multilateralnih institucijah in kot izredno pozitivno označila konferenco „Ustvarjanje skupnosti zaupanja in razumevanja: Multilateralne institucije in mednarodna varnost“, ki je v soboto potekala na Brdu pri Kranju.

Državni sekretar Špacapan in podpredsednica odbora dume za mednarodne zadeve Zijatdinova sta pozornost obenem na-

menila novim možnostim za sodelovanje na gospodarskem področju, tudi v luči poglobljenega regionalnega sodelovanja, dotaknila pa sta se še sodelovanja na področju kulture, znanosti in izobraževanja.

Ob tej novici pripominjamo, da nam ni jasen položaj Črtomira Špacapana. Dobili smo novico, da je bil razrešen kot vodja Urada za Slovence po svetu, in imenovana začasna vršilka dolžnosti, a kot kaže, je ostal državni sekretar na ministrstvu, a brez specifičnih dolžnosti.

GLEJ...

ARGENTINCI PIŠEJO O MISIJONARJU OPEKI	2	IZ MENDOZE	3
ALOJZIJEVA PROSLAVA V SLOVENSKI HIŠI	3	POGOVOR Z E. COFOM	4
		PRI RUSKI KAPELICI	6

OBISK MISIJONARJA PETRA OPEKA

V Argentini se nahaja naš rojak, Peter Opeka, ki je misijonar lazarist na Madagaskarju, kamor je prišel iz Argentine. Zaradi svojega socialnega dela med revnimi Malgaši je poznan po vsem Madagaskarju in Evropi, predvsem Franciji.

Tukajšnji časopisi so priobčili več pogovorov z njim. Objavljamo dva, ki sta izšla v najboljšem argentinskem jutranjiku La Nacion.

Zanimivo je, da danes jasno omenjajo Pedrovo slovensko poreklo.

SVETNIK Z MADAGASKARJA PETER OPEKA

Ni veliko Argentinec na Madagaskarju. Medtem ko sem bil tam, sem spoznal samo tri: funkcionarja Svetovne banke, zobozdravnika iz Bell Ville v Cordobi in pa pere Pedro Opeka. Rodil se je v Ramos Mejiji slovenskim staršem. Je lazarist in ena najbolj popularnih oseb na otoku.

Sredi revščine in brezbrambenega okolja, Pedro vstane vsak dan ob šestih zjutraj in vodi paralelno naselje, ki ga je ustvaril v predmestju, naselje, ki mu je dal ime, ki pričuje njegov argentinski izvor: Prijatelji.

Razlagal mi je, da ko ga je družba poslala v Antananarivo, - prej je bil nekaj let na jugu - ni mogel prenesti pogled na neporočene matere, ki so živele na cesti s svojimi otroki pod kartoni, prav nasproti ministrstvu. Dobil je od vlade nekaj zemlje v najem in je tja pričel naseljevati reveže brez strehe, predvsem mlade mamice, otroke in starčke. Pedrov oče je bil zidar in tudi naučil ta poklic Pedra, ki ga sedaj uči svoje varovance, da si sami gradijo streho,

in vredne zaupanja. „Po sposobnosti ti zamenjam eno malgaško žensko za deset moških,“ mi pravi.

Hodimo po cesti, ki jo ravno gradijo v novem naselju. Nekaj ljudi koplje jarek, da bo voda lahko odtekala. Pedro obstane, vzame lopato in z lahkoto zidarja v treh gibih popravi napako in jih pouči. Nekateri so ga kritizirali, da so njegove hiše za reveže „lepe“. In me ves zardel komentira: „Kdo jim je rekel, da morajo biti hiše revnih grde?“

V Franciji so izdali vsaj dva življenjepisa o Pedru. Cousteau je o njem posnel dokumentarni film.

Ko sva hodila pod vročim soncem, sva prišla do kraja, kjer so domačini plesali. Kajti ko so kopali zemljo, so našli kosti nekega mrliča. Stare kosti, nihče ne ve, čigave so. Po malgaško so ogrnjene v nekaj pončo. Ko Malgaši izkopljejo kakega svojih mrtvih, jim dajo nov pončo in plešejo z njimi, noseč jih na glavi. V improviziranem ritualnem plesu.

Zbor je prepeval in vsi so dajali ritem s ploskanjem. Pedro tudi, kakor kak otrok. „Ali te ne moti, Pedro, ta poganski obred, ali niso kristjani?“ Pedro me je komaj pogledal, in je še naprej ploskal. On je edini svetnik, ki ga poznam.

Edgardo Ktebs,
Antropološki oddelek,
Smithson Institut, ZDA
La Nacion, 13. julija, 2003

DUHOVNIK, KI JE REŠIL S CESTE 17.000 AFRIKANCEV

O njem so že napisali tri knjige in mnogi ga imajo za svetnika. Vsi ga poznajo na Madagaskarju, tu v Ramos Mejiji pa ga poznajo samo kot „sina

Lojzeta in Marije“.

Pedro Opeka je prišel v Buenos Aires praznovat 90 let svojega očeta. Pedro se je rodil pred 55 leti. V Afriki je že 22 let. Tedaj je dobil v roke prošnjo za prostovoljce misijonarje. Ni še končal semenišča. A je prosil, naj ga vseeno pošljejo. „Moj oče je zidar in me je naučil tega - se spominja. Rekel sem jim, da si bom plačal prevoz in bivanje tam z lastnimi rokami.“

Prvi kontakt ga je zaznamoval za vedno. Komaj so ga zagledali otroci v vasi, so kriče zbežali. „Tako sem spoznal, da sem v drugem svetu, da jim je treba dati časa, da me sprejmejo.“

Pedro je bil belec in je hotel delati. Dve lastosti, ki v malgaških glavah nikoli nista prišli skupaj. - „Navajeni so bili na francoske uradnike,“ pravi. Kako se jim približati? S tem, kar sem znal od mladega, z nogometom. Bilo je res. Prosili so ga, da se vključi v mestno ekipo. Dobil je prijatelje in je postal eden od ekipe.

Nato je odšel v Francijo, kjer je še naprej igral nogomet, nato še v Argentino, kjer je bil posvečen v družbi sv. Vincencija a Pavelskega. In nato spet na Madagaskar, kjer ga sedaj že vsi poznajo. Najprej je bil poslan v izgubljen kraj: Vaingaindrano, 800 km od glavnega mesta. Tam se je soočil z drugim problemom, jezikom. Vsako jutro je na glas bral, ne da bi razumel, kaj. Štiri leta kasneje je že pridigal, ne da bi bral.

Pedro je pridigal predvsem z zglodom: revežem je dejal, da če so lačni, morajo delati na riževih poljih. Šli so za njim.

Ko je prišel v Antananarivo, ki ima 1.500.000 prebivalcev, ga je slika, ki jo je zagledal, udarila v obraz. „Štiri kilometre od mesta so se otroci pretepali z živalmi za odpadke. Bil sem ogorčen, saj Bog ne more dopustiti tega. Revščina ni žalostna usoda, ampak nekaj narejenega od ljudi, od politikov, ki obljubljajo in ne naredijo.“

Poleg smetišč in z lastnimi rokami je Pedro postavil „svoje“ mesto. Približal se je ljudem s ceste in jim predlagal, da se rešijo tega življenja s tistim, kar jih je lahko naučil: z delom.

„Imeli smo za sveto dolžnost boriti se z revščino, brez denarja in brez pomoči. Samo z ljudmi od tukaj,“ pravi. Danes je Pedro odgovoren za Humanitarno družbo Akmasoa, ki v malgaščini pomeni „dobri prijatelji“.

Pedro je zelo poznan v Evropi, dobil je več nagrad po svetu, o njem so napisali tri knjige in sedem dokumentarcev.

„Dobri prijatelji“ posedujejo 2000 hiš, ki stoje na prejšnjem smetišču.

„Prej je bilo tu sovraštvo, zdaj je mir,“ pripoveduje. V boju z revščino se je namenil „ustvariti novo življenje v delu in solidarnosti.“ Kdo danes dvomi, da mu je uspelo?

Cynthia Palcios
La Nacion 21. julija 2003

Argentinski kvartet Opus Cuatro

V okviru projekta Imago Sloveniae - Podobe Slovenije so ob 22. do 30. julija v številnih slovenskih krajih gostoval argentinski vokalni kvartet Opus Cuatro. Kvartet šolan glasbenikov sodi v sam vrh svetovnih vokalnih skupin, ki izvajajo ljudsko glasbo, tradicionalni črnski gospel in deloma jazz. Njihov repertoar obsega skladbe Latinske Amerike, v koncertni program pa uvrščajo tudi narodne pesmi iz ostalih delov sveta. Pevci so trenutno na evropski turneji, ki jih je v Sloveniji vodila v Izolo (22.7.), Kranjsko goro (23.7.), Ribnico (24.7.), Slovensko Bistrico (25.7.), Šentrupert na Dolenjskem (27.7.), Ljubljano (28.7.) in Kranj (30.7.).

Opus Cuatro je nastal leta 1968. Sodeluje z mnogimi solisti, zbori in podobnimi vokalnimi skupinami, tudi s priznanim The Golden Gate Quartetom, ki bo avgusta nastopil na Ljubljanskem poletnem festivalu.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Zadnje tedne se življenje v Argentini razvija pod uplivom zunanjega sveta. Kirchnerjev obisk Evrope, njegovo srečanje z ameriškim predsednikom, gospodarski ukrepi in sodni koraki v zadevi kršitve človekovih pravic, vse je sad iniciativ, ki prihajajo iz inozemstva.

Zgodovina nekega sodelovanja. Razmerje med Argentino in ZDA je prestalo različna stanja. Zanimiv pa je razvoj od leta 1983 naprej, ko so se civilne vlade povrnilo v državo. Z Alfonsinom za časa Reagana ni bilo kakih posebnih napredkov. Potekal je dialog gluhih ušes in ni bilo večjega sodelovanja. Menemova desetletna doba je bila nekaj posebnega. „Telesni stiki“ (relaciones carnales) so izvrstno delovali in argentinska vlada je le gledala, kako bi bolje ugodila ameriških željam. De la Rúa je napovedal novo razmerje, a dejansko se na tem področju ni veliko spremenilo. Nastop nove levice je presenetil može v Washingtonu in tu je vzrok, da se je Bush želel čim prej sestati s Kirchnerjem.

Gora in miš. Saj poznamo to basen, ki jo lahko poenostavimo tudi s pristnim slovenskim pregovorom: veliko grmenja, malo dežja. Srečanje v Washingtonu ni rodilo nobenega posebnega sadu. Prijazen sprejem, nasmeh za fotografijo, razgovor, razne obljube in nič drugega. Bush je še Kirchnerju priporočil, naj Argentina sklene dogovor z Mednarodnim denarnim skladom - FMI (kot da ne bi vsi vedeli, da je ta dogovor bistveno potreben za normalizacijo argentinskega razmerja s finančnim svetom). Pa še obisk v New Yorku, položitev šopka na kraju, kjer sta do 11. septembra stali stolpnici, razgovor s podjetniki in financisti, srečanje z judovsko skupnostjo. Konec. Vse ostalo se bo odvijalo po običajnih poteh, ko se bo treba boriti za vsak kovancec in ko v finančnih krogih ne bo moč pričakovati usmiljenja.

Pritisak tudi iz Evrope. Že na obisku Evrope, pa tudi med časom bivanja v ZDA je predsednik moral poslušati razne zahteve, tako v zvezi s plačevanjem zunanjega dolga, kot glede usode privatiziranih podjetij, ki jih imajo v lasti tuje finančne skupine. V petek 25. pa je v Argentino prihitel francoski minister za finance Francis Mer. V dialogu s predsednikom in potem z gospodarskim ministrom Lavagno je ostro zahteval, naj se normalizira razmerje privatiziranih podjetij, kar po domače pomeni naj vlada dovoli povišanje tarif. Vlada seveda o tem noče ničesar slišati. Govori o celotnem pregledu vsega privatizacijskega postopka

in novih dogovorih, ki naj to področje res normalizirajo. Mimogrede povedano, tudi iz krogov Svetovne banke je bilo te dni slišati mnenje, da bi privatizirana podjetja morala predvideti devalvacijo, in da tudi njih zadržanje ni bilo in ni popolnoma pravilno.

Zgodovina se povrača. Prav tako je iz zunanjega sveta prišel povod, da se je polpretekla argentinska zgodovina povrnila v ospredje in odprla rane, ki so se počasi celile. Znani španski sodnik Baltasar Garzón je zahteval od argentinskih sodnih oblasti, naj mu izročijo 46 bivših vojaških funkcionarjev (med njimi en civilist), ki so bili zapleteni v protigverilsko vojno in jih obtožujejo kršenja človekovih pravic. Argentinski sodnik Rodolfo Canicoba Corral je pozivu ugodil in ukazal arest omenjenih 46 oseb. Istočasno je iz Španije zahteval, naj mu dostavi vse gradivo, ki je potrebno za postopek prošnje za ekstradicijo. Če tega v 40 dneh ne dobi, aretirani odidejo na svobodo.

Razni zapleti. Le nekaj podatkov. Oспорavani dogodki so se izvršili v Argentini (čeprav nad državljani ali potomci Španije). Za časa protigverilske vojne še ni delovalo mednarodno sodišče, ki tako tudi ni pristojno za sodbo teh dogodkov. V nekaterih primerih je bila ekstradicija že prej zahtevana in tudi zavržena, torej ni dovoljena nova obravnava. Poleg vsega tega pa je splošno mnenje (tudi velikega dela levice), da je sodba možna (in za njih potrebna) le v Argentini.

Jovo na novo. Kratak opis zgodovine. Ko je nastopila Alfonsinova vlada, so tedaj skušali doseči narodno spravo in premostiti razdor ob gverilski vojni in represiji. Parlament je pravnomočno izglasoval dva zakona („Punto final“ in „Obediencia debida“ - „Zaključek“ in „Dolžna poslušnost“) po katerih so bili podrejeni vojaški oficirji in podoficirji oproščeni krivde in so potem sodili in obsodili samo najvišje odgovorne. Te je potem Menem amnistiral. Sodbo posameznih vojakov so doslej že večkrat zahtevali v inozemstvu.

De la Rúa je podpisal dekret, po katerem je izrecno prepovedal ekstrahirati obtožene člane (ali bivše člane) oboroženih sil. Sedaj je Kirchner ta dekret ukinil in vso stvar postavil v roke sodiščem. S tem je on za blestel pred levico, a dejansko stanja ni spremenil. Celoten postopek se šele začel in ima mnogo odtenkov. Sodni razvoj lahko traja dolge mesece. Vse to pa malo koristi državi, ki se sredi novih volilnih kampanj srečuje z nerešeno zgodovino.

Taki so bili začetki Akamasoa - Prijatelji. Drugi tujci, ki delajo po poslaništvih, so zelo navdušeni nad njim. On ni odvisen od nikogar. Sprejema darove, a ne birokratizira svoje administracije. Sovraži lobije, papirje in razne postopke.

„Potrebe teh ljudi so jasne,“ pravi. Ni jih treba razlagati v formularjih niti pritiskati žige. Neki španski biolog, funkcionar Združenih narodov, mi je komentiral: „Pedro naredi vse. Išče riž, najde zdravila. In tiste, ki prepeajo svoje žene, gre iskat na dom in jih prime za vrat.“

Pedro Opeka meri nad meter osemdeset, ima močno postavo, kar ni čudno, kajti ena od njegovih ljubeznij je igrati nogomet. Ko je bil v semenišču v Parizu, je igral za napadalca za francosko ekipo iz druge divizije. Če se ne motim, je ekipa prišla v prvo ligo z golom z glavo argentinskega klerika.

Pedro po cestah v Tani vozi bel pick-up, ki so mu ga darovali Japonci, preide iz francoščine v buenosaireško narečje, izstopi vsak trenutek, da govori z gestami v perfektni malgaščini s kakim prodajalcem. Tudi maha z rokami. Ne bi mogel imeti več argentinskosti v svojem telesnem jeziku. Njegovi najboljši sodelavci so ženske, ki so na Madagaskarju - še bolj kot po ostalem svetu - odgovorne

SLOVENC V ARGENTINI

Alojzijeve proslava

Prijetno sončno popoldne nas je privabilo v Slovensko hišo, da skupno proslavimo Alojzijevo proslavo. Otroški živčav je napolnil cerkev Marije Pomagaj in pozorno prisluhnil božji besedi. Učenci Slomškove šole so olepšali bogoslužje s pesmijo, pater Peter Opeka pa nas je s svojo besedo tako navdušil med pridigo, da bi najraje vsi šli z njim na Madagaskar! Božja milost deluje med najrevnejšimi in bednimi tako močno, da v njeni luči pride vse storjeno neizmerno do izraza. Vsi se čudijo božjemu delovanju. Tako kot otroci na tem oddaljenem otoku, ki se ob večeru zbirajo in molijo za vse otroke po svetu, obljubimo tudi mi, da bomo radi molili in ne bomo godrnjali, pa tudi če bo sv. maša dolga tri ure...

Po sveti maši smo se zbrali pred spomenikom in se z lepo in občuteno povedano recitacijo poklonili padlim domobrancem, ki so darovali svoja mlada življenja za vero in domovino. Nato smo jih z molitvijo priporočili še Bogu.

Vrata v dvorano so se odprla in otroški drobiž se je vsul vanjo in zasedal prostore. Nestrpno smo čakali, da bi ugasnile luči, kajti zelo nas je mikalo, zakaj neki Pavliha noče v šolo... Na prizorišču se prikaže šolska referentka Zedinjene Slovenije, Ani Klemen in nas vse prijazno pozdravi. Takoj za njo stopi pred oder elegantno oblečena dama (Štefi Leber), ravnateljica šole! Prepričljivo odigra svojo vlogo, ko se vsa v skrbeh nervozno sprehaja sem in tja. Pavlihe ni nikjer, predstava se res ne more začeti! Sprašuje ubogega Kljukca (Andi Dimnik), kje neki se ta potepa. Sprašuje še otroško publiko (otroci Rožmanove šole in učiteljice), ki dinamično odgovarja, a ji tedaj

ne ve pomagati. Končno se prikaže poštar (Kamila Santana Smersu), ki s prijetnim glasom zapoje, razdaja pisma in prinese tudi velik zaboj. Napeto odigran prizor in veselo izvnela pesem igralcev nas je resnično potegnila v svet igre... Zaboj se odpre in kdo neki skoči iz njega? Seveda navihan Pavliha (Marijan Škulj), ki doživeto, z lahkoto in s tekočim jezikom odigra svojo vlogo. Sedaj smo tu! Njegove vragolije so nas potegnile tako močno, da smo nehote še mi šli na potep z njim! Kaj pa šola? V tem trenutku nobenemu v dvorani ne diši! Zastor se odpre in Pavliha se znajde sredi bele Ljubljane ob živi Muzi (Kati Podržaj), ki nepremično stoji. Vsa pohvala njej, kajti ostala je odru do konca, ne da bi trenila z očmi!

Z mehki gibi ob primerni glasbi so nam belil metuljčki (Ivana Petkovšek, Ljudmila Ravarotto, Viktorija Kociman) povezovali razne prizore in predstavljali osebe, ki naj bi iskale in srečavale našega Pavliho. Jezni krojač (Toni Podržaj) s prepričljivo strogostjo zahteva od Pavlihe, naj mu plača, ker mu je zašil obleko. Naš nepridiprav se na vse načine želi izmuzniti, kajti želi ga razkrinkati, saj meni, da mu je vse preveč zaračunal.

Lovijo ga policaji (Martin Kociman, Danijel Jerman, Ivan Kociman) in ga ovirajo pri tej nalogi, kajti pravijo, da morajo vsi, ki ne znajo brati, v šolo. Prizoru smo se vsi iz srca nasmejali, saj so ga res šegavo zapeli in šaljivo odigrali. Pa se je izkazalo, da je naš junak, prebrisan fantič, ki se ne želi ukloniti tem zahtevam. Zato so

naši stražarji stopili do doktorice (Natalija Jerman). V pesmi nas je njen mehki in čisti glasek resnično presenetil. Odlično in z vso sigurnostjo mlade igralke je odigrala svojo vlogo in odslovila tri zaskrbljene policaje z zdravniškim receptom: temu fantiču bo pomagal le sirup. Vse to sliši Pavliha, ki čepi skrit za nepremičnim spomenikom. Končno ga najde prijatelj Kljukec, ki z dovršeno mero odigra vlogo jecljavega prijatelja. Dobrega srca, obotavljajoč spi je grenak in neprijeten sirup, katerega je Pavliha pridobil... Toda policaji so našemu junaku za petami in ga ujamejo! Prizor so tekoče in dinamično speljali, zaključil pa ga je Kljukec, ki nam je na hudomušen način narekoval nasvete, kaj vse je treba napraviti, da nam misli ne uidejo...

Nenadoma se odpro vrata čarovniške hiše... V ritmičnem plesu in pesmi priplešeta zlobni čarovnici (Sonja Dimnik, Mirjam Šenk). Z dinamičnim nastopom sta nam dokazali, da se je čarovnic v resnici treba bati, če ne izpolniš danih obljub... In naš Kljukec se je zaobljubil s škatlo piškotov v zameno, da mu pomagata pri reševanju Pavlihe. Naš ujetnik se končno reši in popije tudi sirup, katerega je zanj poslala zdravnica. Sedaj zna tudi Pavliha brati in čeprav se je šole izogibal, spozna, da ne bo kos vsem težavam, zato se bo vpisal vanjo, toda prej bi si rad malo privoščil vseh, ki so mu nagajali. Znebi se hudobnih coprnice... Najde čarovniško knjigo, iz katere sedaj bere uroke. Seveda mu vsi otroci iz dvorane navdušeno pomagajo pri tej nalogi! Goljufljivega krojača zaprejo tokrat nad vse prijazni policaji, kateri pod Pavlihovim urokom ubogajo na prvo besedo. Šegav prizor je iz publike izval spontan smeh in aplavz!

Vrneta se jezni čarovnici in zahtevata plačilo. Kljukec se prikaže s sladkimi piškoti, ki mu jih je dala gospa ravnateljica. Obljuba dela dolg in ta se mora poravnati! Sedaj se prijatelja veselita in zaplešeta z Muzo, ki je tokrat oživela! Spremlja jih poskočna pesem malih šolarjev, ki nam pravi, da Pavliha noče v šolo, pa kdo gre rad... saj se vsak najbolj veseli, ko zvonec zazvoni!

Ob zaključku igre so si vsi nastopajoči v priznanje zaslužili močan aplavz. Res so pohvale vredni vsi, ki so se tako gladko in tekoče naučili dolga besedila! Ani Klemen se je zahvalila vsej igralski družini, posebno pa ravnateljici Rožmanove šole, Nini Pristovnik Diaz, režiserki Diani Truden, ki je prevzela to veliko skrb in otroke tako lepo naučila, Tončiju Pauliču, ki nas je s kuliserijo popeljal v belo Ljubljano. Seveda nismo pozabili na vse skrite osebe, ki so pripomogle, da je igra tako lepo uspeša: šepetalkam in osebam, ki so prevzele osvetljava in zvok (morda je bil ta za spoznanje malo preglasen...). Velika zasluga gre tem, ki so igro tako dobro priredili in jo dopolnili z glasbenimi vložki in napisali besedila pesmi. Lepa pohvala gre tudi vsem, ki so imeli na skrbi kostume. Bili so z vso skrbnostjo pripravljeni in so primerno karakterizirali vsakega igralca posebej.

Navsezadnje pa tudi publiko, ki se čedalje zaveda, da se igro lepše doživi, če človek pozornost tistemu posveti, ki nam na odru pričara tisoč in ena noči!

Da.h

MENDOZA

Dan državnosti

Praznik državnosti smo proslavili v nedeljo 29. junija - tako je sovpadel z rednim občnim zborom Društva.

V lepem sončnem jutru smo na dvorišču počastili naša narodna simbola, trobojnico in sinje-belo, s petjem državnih himen.

Pri sv. maši za domovino se je naš župnik Jože Horn posebej spomnil te obletnice, v molitve smo vključili prošnje za našo daljno domovino - očetnjavo (kar pa ni nič novega, saj vsako nedeljo molimo Molitev za Slovenijo). Na koncu je naš Te Deum zadonel kot izraz hvaležnosti za dar neodvisne države Slovenije. Slovesnost je povzdignil pevski zbor pod vodstvom Diega Bosqueta.

Sledil je občni zbor, nato pa akademija za 12. obletnico slovenske države. Jože Štim je napovedoval spored. Predstavil se je spet pevski zbor, tokrat s tremi pesmimi (ena le v moških glasovih). Čeprav številčno skromnejši je zapel ubrano. Slavnostni nagovor je podal Janez Bajda. V izbranih mislih se je spomnil praznika, katerega spremljamo in slavimo vsi, tudi njegov rod (tretji) slovenske politične diaspore.

Sledilo je skupno kosilo - z dobro postrežbo: okusen golaž, priloga in

druge dobrote, vse pripravljeno z večšo kuhalnico Cvetke Grintal Bajkove. Njej in vsem njenim pomočnikom - v kuhinji in pri postrežbi - velja gorka zahvala. Priznanje pa tudi vsem sodelavcem pri akademiji. Tako je dan državnosti spet oživil in utrdil našo domovinsko ljubezen, ki preko celin in oceanov spremlja dogajanje v samostojni Republiki Sloveniji. Želimo ji vse najboljše!

Vir

Spominska proslava

V nedeljo, 15. junija zjutraj smo se spomnili žrtev revolucije.

Zbrali smo se na dvorišču Slovenskega doma pred spominsko ploščo petdesetletnice izseljenstva. Najprej sta dva bivša domobranca dvignila zastavi - argentinsko in slovensko, medtem ko je Mendoški oktet pel Naj čuje nas presveti Bog. Nato sta fantek in deklica položila šopek rož pod plamenico.

Ob zvoku zvonov iz domovine nas je napovedovalec povabil k sveti daritvi, darovana za padle v boju za svobodo. Naš dušni pastir Jože Horn je v svoji homiliji podal priložnostne misli o pomenu mučeniške smrti domobrancev.

Po sv. maši smo se zopet zbrali v dvorani k proslavi, ki se je pričela, ko so se zvonovi oglašili s svojo otožno

pesmijo, oktet je pa občuteno zapel O, kraj Vetrinj. Nato je prof. Vinko Rode podal spominski nagovor. Med drugim je dejal:

"Poteka 58. leto od te največje slovenske tragedije. Spominjamo se strašne smrti protikomunističnih borcev, pa tudi drugih žrtev revolucije, med vojno in po njej. Hočemo ohranjati živ spomin na one travmatične dogodke predvsem zato, ker hočemo pričevati o resnici.

Resnica pa je ta, da je bila revolucija zločinska - in da je bil upor proti njej ne samo upravičen, ampak dolžnost; bil je boj rodoljubov, ki so branili življenje svojih dragih, vero in dom. To pa vendar ni izdajstvo, to je osnovna človekova pravica: pravica do samoobrambe. Mnogi med mučenci so bili že proglašeni kot pričevalci za vero. Zato so se na tem spominskem slavlju oglašili tudi zvonovi. Glas zvonov namreč govori še o drugi razsežnosti, o onstranstvu, kjer velja le božja sodba, ki je pravična.

Glas zvonov je glas vere, upanja in sprave v ljubezni. V upanju že slavimo zmago resnice in pravice nad polstoletno lažjo; zmago poštenja in plemenitosti nad zvijačo in nasiljem.

Tako bodi! Slava junakom, mučencem!"

Nato sta Tine in Pavle Šmon prebrala recitacijo Marka Kremžarja Izteka se čas. Za konec smo vsi stoje zapeli Moja domovina.

Slovenija trmasto naprej v partizanskih spominih

Pred kratkim je UNESCO, organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo, dodal nove kraje na seznam svetovne kulturne in geografske dediščine. Kot vemo, Slovenija ni bila izbrana to pot.

Vendar bo Slovenija nadaljevala svoja dolgoletna prizadevanja za uvrstitev partizanske bolnišnice Franja na seznam svetovne dediščine, so povedali na ministrstvu za kulturo. Slovenija je začasno umaknila kandidacijo za vpis Franje na omenjeni seznam tik pred zasedanjem odbora za svetovno dediščino UNESCO, ki je na sedežu organizacije v Parizu potekal med 30. junijem in 6. julijem, vzrok pa je bilo negativno mnenje Mednarodnega sveta za spomenike in spomeniška območja (ICOMOS).

Potem ko je leta 2000 na pobudo poslanca državnega zbora Sama Bevka iz Združene liste (bil je že dvakrat med nami v Argentini) padla odločitev za priprave na vpis tega spo-

menika na seznam kulturne dediščine, je trajalo še eno leto, da so na ministrstvu za kulturo pripravili nominacijski dosje in poslali predlog UNESCO. Bevk je še pojasnil, da je Slovenija končno odklonilno oceno ICOMOS dobila šele v začetku maja in je bil nad njo presenečen. V ICOMOS so svoje odklonilno mnenje utemeljili z besedami, da gre sicer za izjemen spomenik nacionalnega pomena, niso pa prepoznali univerzalnih svetovnih vrednot. Zaradi tega se je Slovenija odločila, da zadevo trenutno iz postopka umakne, čeprav je prepričana, da bi morala imeti Franja zaradi "izjemne humanitarnosti in človeške plemenitosti v času druge svetovne vojne" (o revoluciji ni govorila) vse možnosti za uvrstitev na ta prestižni seznam, na kar se bodo sklicevali v naslednjem poskusu.

Na poskusnem seznamu organizacije UNESCO so poleg Franje iz Slovenije vpisani še matični Kras, fužinarske planine v Bohinju in rudarsko mesto Idrija.

Dr. Jože Velikonja osemdesetletnik

V Seattlu v ameriški zvezni državi Washington je 17. aprila obhajal 80-letnico zaslužni profesor geografije tamkajšnje univerze, zdomski javni delavec in publicist Jože Velikonja.

Rodil se je v Ljubljani kot eden izmed 13 otrok nečakinje škofa Jegliča Ivanke in pisatelja in povojne žrtve komunizma Narteja Velikonje. Študiral je v Ljubljani, Rimu, Montrealu in Chicagu. V letih 1947-55 je bil profesor na slovenskem učiteljski in klasični gimnaziji v Trstu, kjer je tudi sestavil šest učbenikov. Od leta

1958 do upokojitve leta 1993 je predaval na več ameriških univerzah, najdlje na univerzi države Washington, kot gostujoči profesor pa tudi v Evropi. Nastopil je na številnih svetovnih kongresih, med njimi v Buenos Airesu, in izdal vrsto študij o izseljevanju in prisotnosti Italijanov in Slovencev v ZDA, o slovenski identiteti in vlogi slovenske diaspore. Bil je med pobudniki Družbe za slovenske študije v ZDA in njenih publicističnih ter kongresnih dejavnosti. S prof. Radom Lenčkom je v dveh izdajah v angleščini objavil ameriško-slovenski „Kdo je kdo“ (1992 in 1995).

Kot kulturni delavec v zdomstvu se oglašuje v Ameriški domovini in v drugih listih v zdomstvu, zamejstvu in matici. Veliko je pisal za naš list Svobodno Slovenijo in v njene Zbornike, tudi obiskal nas je v Argentini.

Želimo mu še mnogo zdravja in plodnih let v njegovem življenju in delu.

Bernarda Fink

Na Koroškem se je pričel glasbeni festival Koroško poletje. Do konca avgusta se bo v osojski samostanski cerkvi in v beljaškem kongresnem centru zvrstilo okoli 70 prireditev, v glavnem koncertov.

Poleg drugih gostov bo na festivalu pela tudi mednarodno uveljavljena pevka Bernarda Fink Inzko. O njej je pisec poročila v

celovski Nedeljki Janko Zerzer zapisal:

„Prvič bo v Osojah s pevskim recitalom nastopila tudi Bernarda Fink, ki so jo končno tudi na Koroškem odkrili kot umetnico s svetovnim slovesom, kar je

bilo poznavalcem že dolgo znano. V nedeljo, 3. avgusta bo pela Dvorakove Biblične pesmi. Štiri Resne speve Johannesa Brahmsa in Schumannov cikl Frauenliebe

Videl sem, slišal sem... pričam

Zaključimo z objavo besedila, ki ga je zamislila, zbrala in dopolnila Ivana Tekavec za letošnjo osrednjo domobranksko proslavo.

JAZ SEM VODA

Jaz sem voda, dež. Ukazali so mi naj operem vse sledove. Mar ne vedo, da samo Stvarnika jaz ubogam? Stvarnik mi je velel: „Padaj, kaplja za kapljico, ne ustavi se, operi trpljenje, zalij njih molitev, zrasla bo do nebes; iz nebes bo v tvojih kapljah zopet padala na zemljo in po tvojih kapljah blagoslovljam Kras in jame, cinkarski bajer, Rog in grozote. Poplakal boš bolečine in tvoje kaplje bodo voda tolažbe“. Tako je rekel Stvarnik. Jaz, dež, tako sem storil. Čutil sem kako pojenjajo bolečine in kako raste samozavest in volja in objemanje.

MED POTJO

Maja Haderlap

Deževati je začelo. Vodne kaplje padajo na šipe, polzijo čeznje nežne šumijo, pritajeno drhtijo v polmrak, vse sveže in iskrene. Tih me objame njih šum, me boža mokrotno nebo, me ljubkuje tihota, me drami skrivnostna mok-

rota na licu.

Plahe meglice vstajajo med polji, drevesi, med žitom koprnečim po rokah žanjice.

Prestala sem noč. In kakor da se prvič prebujam, odpiram oči, da jih spet zatisnem, objeta z novim občutkom življenja.

JAZ SEM BESEDA

Pišete me, berete me. Žolčna ali sladka, tolažba ali krivica, z mano človek naredi le kar mu duša narekuje. Slovenska beseda je odprla jamo slovenske smrti, da bi iz te jame govorilo življenje, je zapisal pisar. Prve besede, zadnje besede. Eden je rekel: ubij ga. Drugi je odgovoril: odpuščam ti, saj ne veš kaj delaš. Beseda. Govori samo

und - leben, katerega je lani posnela za zgoščenko in ki je v najkrajšem času postal bestseller po vsem svetu. To pa niti ni presenetljivo, saj velja Bernarda Fink za trenutno najbrž najboljšo intepretko teh samospetov po vsem svetu. Že zaradi tega s spleta iti v Osoje.“

KADAR SPREGOVORIM

Tone Kuntner

Kadar spregovorim o tebi in te hvalim in kujem v zvezde,

govorim jasno in glasno v jeziku, ki ga razume ves svet.

Takrat razglašam svojo ljubezen, svoje veselje in svoj ponos. In hvalim svoj rod.

In pojem o upanju.

Kadar pa spregovorim o resnici najinih spečih in bdečih ran, govorim tiho in po slovensko.

JAZ SEM LJUBEZEN

Poteptana, zasmehovana, izkoriščana, oguljena, darovana. Lahko sem vse, brez ljubezni nisem nič. Nebogljeno, na smrt ranjeno srce, pada v brezno, brez ljubezni. Pobili so kosti, lobanje. Ljubezni pa niso mogli. Nadaljuje se v naših otrocih in otrok otrocih. Jaz, ljubezen, pravim ti: ljubi zemljo, kjer stojiš; ljubi mater, ki te redi; ljubi očeta, ki gara; ljubi drevo, veter, dež in besedo. V njih boš našel smisel današnjega srečanja: kjer je resnica, tam ljubezen ne usahne, zori dokler ne napoči čas.

SLOVENEK BITI

Tone Kuntner

Slovenec biti, slovensko ljubiti, - je pravzaprav nerazložljiva stvar, ker je to stvar srca in biti.

Slovenec biti ni drugega kakor slovensko misliti, slovensko peti in govoriti;

slovensko ljubiti - pa s srcem čutiti slovenski svet,

hiše, gozdove, polja, ljudi, tako čutiti, da ne moreš, ne moreš biti brez njih.

JAZ TE IMENUJEM MATI

Tone Kuntner

Jaz te imenujem mati, ker sem tvoj sin in ker imaš mehko srce kakor mati.

Jaz te imenujem mati, ker imaš solzo za mojo žalost in smeh za moje veselje.

Jaz te imenujem mati, ker imaš kruh za mojo lakoto in posteljo za mojo bolezen.

Jaz te imenujem mati. -

Kako naj tebe imenujem, domovina?

JAZ SEM ČAS

V meni zbledijo stoletja in trenutki postajajo večni. Sem čas, ki je brezčasen, večni. V meni se odkriva zemlja, postara se drevo, rodita se veter, voda; rojeva se beseda in v meni ljubezen večno traja. Ko bo mene konec, bo konec vsega. S seboj vzamem sovražnike in prijatelje, hrum in molk, temo in svetlobo, smrt in življenje, udarce in padce, zasmehovanje in potrpežljivost, trganje in pogum, rušenje in zidanje, zablode in iskanje, vojno in mir, laž in resnico. Vse vzamem in delim: eno na levo druge na desno. Le eno ostane: Resnica. Ta je večna in nihče na tej minljivi zemlji je ne more pokopati, pokončati, iztrebiti. Jaz, čas, sem večni.

(Zastor)

Pogovor s podpolkovnikom Emilom Cofom

Ker bomo začeli v Svobodni Sloveniji objavljati Vojne spomine domobranskega podpolkovnika Emila Cofo, je primerno, da se najprej pogovorimo z njim. Obiskali smo ga v Rožmanovem domu, kjer živi. Zastavili smo mu nekaj vprašanj:

Ko ste vstopili v vojaško geodetsko šolo, kaj je bil vaše delo?

Merili smo triangulacijske točke in vse objekte, ki so nam služili. Deloma smo dopolnjevali novo poligonalno mrežo. Zemljevidi so bili prevsem vojaški, a so se lahko dobili tudi v javnih prodajalnicah.

Ko je Jugoslavija razpadla, s čim ste se bavili?

O tem pišem precej široko v Spominih, kako smo se jugoslovanski oficirji dobivali in snovali protiokupacijsko delovanje.

Kot domobranski oficir ste poveljevali udarnemu bataljonu v Stični. Kaj pravzaprav je udarni bataljon?

To je precej izvežban in samostojen bataljon, ki je uporabljen le za določene akcije. Ima tudi težje orožje, minometalce in močnejše mitraljeze, ki smo jih prenašali z briškimi konji ali mulami. Na splošno ne pride v širše vojaške akcije. Podrobnejšo razlago ustroja mojega bataljona razlagam v spominih.

Kako ste se gledali z Nemci?

Vedno je bil nami nemški oficir, kar nam je zelo otežkočalo naše delo. Naš zvezni oficir je npr. imel ljubezensko razmerje z neko pevko, partizansko sodelav-

ko, katera je lahko izvlekla iz njega vse.

Kako so ljudje sprejemali vaš udarni bataljon?

Večinoma smo bili zelo dobro sprejeti. Želeli so, da bi še večkrat prišli.

Kaj pa partizani?

Pred menoj so imeli domobranci pod vodstvom majorja Križa velike borbe z njimi, a proti koncu so se oni radi umikali brez boja.

V spominih večkrat omenjate, da ste bili izdani. Kaj to pomeni?

Vedeti moramo, da je bilo med nami veliko vrinjenih partizanov. Ti si se že od leta 1936 pripravljali na ilegalo, zato so znali ta posel. Vsi terenci so imeli dobre zveze z Ljubljano, kamor so takoj poročali vse dogodke in kar so izvedeli.

Ste kdaj stopili v borbo s partizani?

Prvzaprav smo samo enkrat šli še z drugimi bataljoni veliko akcijo.

Bili ste nekoč ranjeni?

Dobil sem strel v nogo s kroglo, ki je bila oblečena v lažji material, tako da se je v nogi razpršila. Delci so prišli precej daleč, a me niso operirali, ker so bili mnenja, da me ne bodo ovirali pri hoji, kar je bilo res.

In kako ste se končno umaknili?

Ker sem bil rekonvalescent, sem opravljal v Ljubljani razne službe. Bil sem zvezni oficir med domobranci in šefom nemške policije. Končno sem na Ljubljanskem barju zbiral domobranci, ki so se umikali z Dolenjske. Bilo je težavno, ker niso bili sami, ampak s civilisti, ki so se tudi umikali. Tam smo formirali prvi polk Slovenske narodne vojske. Za odhod smo morali čakati, da so Nemci odšli in nam naredili prostor na mostu.

In ko ste se ustavili v Vetrinju?

Tam smo vzdržali normalen red, eksperimentalno smo itd. Angleži so nas ločili od civilistov.

Vi ste imeli srečo, da ste rešili vračanja?

V Spominih omenjam točno, kako se je to zgodilo. Bil sem prvi na listi odhoda, a so obrnili red in tako sem postal zadnji.

V začetku smo bili prepričani, da gremo v Italijo, nato smo dvomili in na koncu tega že nismo verjeli. Bilo je gotovo, kaj se dogaja, ko se je vrnil dr. Janež. Tisti dan ob petih popoldne sem sklical častnike in jim ukazal, da se preoblečejo in izginejo, vojakom pa to priporočam. Odvezal sem jih

vojaške prisege in dal točen urnik, kdaj naj zapustijo taborišče.

In vi osebno?

Osebno sem bil neodločen, kaj narediti, ali naj grem kot komandant z ostalimi v Slovenijo? Tedaj je prišel Stane Bitenc in mi dejal: Cof, greva. Tako je bil dejansko on, ki me je rešil. Nato sem se umaknil v Celovec. Tam sem bil še nekaj časa v stiku z ljudmi iz Narodnega odbora, predvsem s polk. Bitencem, ki me je spravil v stik s Poljaki, ki so me spravili v Italijo, da bi prišel do Kreka, in ugotovil, ali je prejel domobranski denar. Potem sem bil v taborišču še v informativni službi. General Prezelj me je prijazno sprejel in poveril za to delo, ker smo vedno računali, da vojska še ni končana in nas bodo še potrebovali. Tako sem se vozil od enega taborišča do drugega na "prst".

To je že izven vaših spominov; ko ste prišli v Argentino, ste nadaljevali s svojim geodetskim delom?

Res, tu mi je dobro pomagala moja stroka, sicer sem pa delal kot topograf. V skupnosti pa sem vedno bil v stiku z različnimi vodilnimi funkcionarji, tudi s Staretom.

Kot topograf ste prehodili vso Argentino?

Gotovo. Merili smo po vsej Argentini. Ko pa sem se upokojil, sem hotel sodelovati v skupnosti. Mislim sem najprej pomagati Svobodni Sloveniji, pa me je pregovoril Stariha, da sem se priključil Zednjeni Sloveniji.

Pogovarjal se je Tine Debeljak

NOVICE IZ SLOVENIJE

KDAJ DO DVEH MILIJONOV?

V Sloveniji je 31. decembra 2002 živel 1.995.033 prebivalcev, kar je 54 manj kot 30. septembra 2002. V zadnjem četrtletju 2002 se je glede na predhodno četrtletje najbolj opazno spremenilo število tujcev s stalnim prebivališčem v Sloveniji, ki se je povečalo za 2123, medtem ko se je število oseb s priznanim začasnim zatočiščem zmanjšalo za 1385.

BLEJSKA NOČ

20.000 lučk v jajčnih lupinah, ki vsako leto na Blejsko noč razsvetlijo Blejsko jezero, je na Bled privabilo približno 15.000 obiskovalcev. Ti so lahko ob večernem sprehodu po promenadi prisluhnili tudi koncertu Nuše Derende in ansamblu Kristali in si pozno zvečer ogledali praznični ognjemet s splava na jezeru.

S KOLESOM PO LJUBLJANI

Mestna občina Ljubljana je začela izvajati pilotski projekt izposoje koles. S projektom želijo tudi razbremeniti Ljubljano motornega prometa in popularizirati uporabo kolesa kot prevoznega sredstva. V okviru projekta, ki bo predvidoma potekal do konca oktobra, bo za izposajo brezplačno in ob položitvi kavcije v višini 1000 tolarjev na voljo 30 koles na treh lokacijah - na železniški postaji, Trubarjevi cesti ob Centromerurju in na Plečnikovem trgu pred Maximarketom.

SLOVENIJA - KJE JE TO?

Slovenija se še vedno uvršča med tiste države kandidatke za članstvo v Evropski zvezi, ki jih povprečen evropski državljani skoraj ne pozna. Za Slovenijo kot kandidatko tako še ni slišal vsak peti državljani povezave oziroma zanjo ve le 82 odstotkov ljudi v EZ. Slabšo prepoznavnost beležijo le še tri baltske države, in sicer Litva z 81 odstotki ter Latvija in Estonija z 80 odstotki.

PO SVETU

SMRT BRITANSKEGA SVETOVALCA

Britanska televizija BBC je potrdila, da je bil svetovalec britanskega obrambnega ministrstva David Kelly, ki so ga v petek našli mrtvega (verjetno je naredil samomor), „glavni vir“ spornega poročanja o britanskem prirejanju obveščevalnih podatkov o iraškem orožju za množično uničevanje. BBC meni, da so pravilno interpretirali in točno navajali podatke, ki so jih dobili med pogovori s Kellyjem. Sam Kelly je sicer vztrajno zanikal, da bi bil on tisti, ki je BBC posredoval sporne informacije o prirejanju podatkov, s katerimi naj bi Velika Britanija zavajala prebivalce o upravičenosti napada na Irak.

SMRT HUSEINOVIH SINOV

Ameriške sile v Iraku so na severu Iraka ubile sinova strmoglavljenega iraškega predsednika Sadama Huseina, Kusaja in Udaja. To je potrdil poveljnik ameriških kopenskih sil v Iraku, general Ricardo Sanchez, identiteto pa so potrdili še štirje posamezniki in z analizo zob. Pentagon je objavil fotografije trupel, kasneje so jih novinarjem v Bagdadu tudi pokazali.

Da sta sinova Sadama Huseina mrtva, so v video posnetku, ki ga je predvajala arabska televizija Al Džazira, potrdile tudi iraške paravojaške milice Fedajin, ki so že napovedale maščevanje in razširitev islamske svete vojne.

SLOVENC I IN ŠPORT

DEBEVEC SPET PRVI

Slovenski strelca Raymond Debevec je na evropskem prvenstvu z orožjem velikega in malega kalibra v češkem Plznu osvojil naslov prvaka Stare celine v streljanju z MK puško 3x40. Najboljši slovenski strelca vseh časov je v kraljevski strelski disciplini dosegel 1270,8 (1169) krogov. Srebrno kolajno je osvojil Rus Pričodščenko, bronasto pa Belorus Martinov. - Po tem naslovu je enak uspeh ponovil še z velikim kalibrom, kjer je tudi aktualni svetovni prvak. Debevec je namreč v trojnem položaju s 1.176 krogi prepričljivo slavil pred drugouvrščenim Nizozemcem Rolffsom, tretji pa je bil Čeh Jerabek.

HUMARJU TOKRAT NI USPELO

Slovenski alpinist Tomaž Humar je zaradi slabih vremenskih razmer prekinil vzpon na Nango Parbat. Za plezanje povsem neprimerne vremenske razmere so 34-letnemu alpinistu onemogočile načrtovano odpravo na mogočno goro v severozahodnem delu Himalaje. Humar je začel z vzponom, ko je bilo še zelo mrzlo in je kazalo, da bo sneg vendarle primernejši. Takoj, ko se je izza sosednje gore pokazalo sonce, pa se je sneg v zelo kratkem času spet povsem zmečkal. Humar se je v nekaj urah povzpel do višine 6500 metrov, kjer se je odločil, da se obrne. Sneg na površju je bil povsem „gnil“, pod njim pa je bil led. Torej razmere idealne za plazove in izjemno nevarne za plezanje. Tomažu se je ponekod vdiral celo do prsi.

SLOVENIJA MOJA DEŽELA

Komunistična partija

Komunisti so se v Sloveniji pojavili kot del socialistične stranke Avstrije. V začetku so imeli precej uspeha, kot na prvih volitvah v Jugoslaviji. A država jih je kmalu prepovedala. Najprej so skušali z revolucionarnim nastopom dobiti oblast; tako so pripravili leta 1921 pohod rudarjev na Ljubljano, ki pa ga je slovenska vlada ustavila s policijo in je bilo nekaj mrtvih. Potem so šli v podzemlje. Vsega skupaj je imela kakih 500 članov, delavcev in intelektualcev.

Partija je bila v neprestanem medsebojnem kregu. Sekretar je bil Gorkič, ki ga je Stalin likvidiral. Na njegovo mesto je postavil Josipa Broza - Tita. Ta je bil agent Kominterne (Koministične internacionale). Bil je poslan v Francijo, da pridobiva španske borce. Pozneje je naredil s trdo roko red v Jugoslovanski komunistični partiji. Nekaj slovenskih komunistov se je umaknilo v Sovjetsko zvezo, kjer so študirali in predavali komunizem (npr. Kardelj).

Tudi v Sloveniji se je leta 1935 ustanovila KP Slovenije v Čebinjah pri

Trbovljah. Med delavstvom so jim nasprotovali predvsem krščanski socialisti, bili pa so močni med intelektualci, predvsem na univerzi. Tam so se jim uprli katoličani - Straža.

Ko se je pričel napad na Jugoslavijo, so komunisti najprej poskušali oslabilo jugoslovansko vojsko, nabirali orožje in se sprijateljili z Nemci. V Ljubljani so z nekaj intelektualci na poziv KP ustanovili Protiimperialistično fronto (v tedanjem besednjaku pomenijo imperialisti zahodne demokracije). Njej na čelu je stal Josip Vidmar, liberalni literarni kritik. Med njimi je bilo nekaj obrobni katoličanov (krščanski socialisti) ter nekaj levih Sokolov, večinsko vodstvo pa je imela KP.

Partija se je pripravljala na revolucijo, saj je bil položaj kot nalašč zanjo. Seveda niso nastopali proti Nemcem, ki so bili prijatelji Sovjetske zveze. Vedeli so, da lahko samo ob okupaciji in vojski dosežejo oblast, ker je bilo jasno, da na demokratičen način z volitvami tega gotovo ne morejo.

PISALI SMO PRED 50 LETI

MENDOZA

V nedeljo, 19. junija je bil sklican sestanek vseh prijateljev slovenske skupnosti. Namen sestanka je bil razgovor o skupnem slovenskem zemljišču.

Za to delo bodo razpisani deleži, s katerimi bomo premagali vse težave. Vsi, zlasti fantje, obljublajo doprinesi svoj delež s prostovoljnimi delom. Tako se bo uresničila z božjo pomočjo vroča želja, da bomo tudi v Mendozini imeli svoj dom.

BUENOS AIRES

Prvo polletje 1953 je končano, veliko naročnikov Svobodne Slovenije pa še nima plačane naročnine za to leto. Vse najlepše prosimo, da nam čim prej poravnajo naročnino vsaj za pol leta.

Naročnina za vse leto znaša: letoletna naročnina pri enkratnem vplačilu 65\$, v obrokih za pol leta 35\$, za četrt leta pa 20\$.

SLOVENSKA BESEDA VABI NA DRUŽABNO PRIREDITEV

V soboto, 5. avgusta ob 7. uri zvečer v dvorani Pellegrini na ulici Pellegrini št. 30 v San Martinu. Dvorana je točno za cerkvijo poleg kina San Martin in samo eno kvadro in pol od Plaza San Martin.

Na sporedu so pevske točke, slovenske plošče, kupleti, plesi, razne igre in bogat srečolov. Dobitki se odlikujejo po originalnih umetniških izdelkih lastne iznajdbe štirih umetnikov - naših rojakov.

BARILOCHE

Po treh letih smo spet enkrat bogato obdarjeni z belim blagoslovom.

ESLOVENIA, MI TIERRA

La labor de Slomšek

Slomšek creó un curso de esloveno ya en el año 1821, siendo todavía un seminarista en Celovec. Más tarde el curso llegó a ser obligatorio, pero dejó de existir una vez que Slomšek partió de esa ciudad. Alentó a los seminaristas que tenían dotes literarias para que escribieran.

Slomšek editó varios libros. El grueso de su labor tuvo lugar una vez que fue nombrado obispo en el año 1846. La sede del pequeño obispado estaba en St. Andraž, en el valle de Lavant.

Slomšek dio cabida al pedido de los sacerdotes y de los fieles eslovenos del obispado de Graz. Estos querían que se los incluyera en el obispado de Lavant. Slomšek redactó junto con el arzobispo de Salzburgo un documento con respecto a la reorganización del obispado de Lavant. Se trataba de una intervención que excedía el ámbito eclesial y tocaba el lingüístico. La propuesta fue aceptada por el gobierno en el año 1854. El emperador la refrendó y en el año 1857 Roma le dio su visto bueno. Los límites de los obispados coincidieron con los políticos. De esta manera el obispado de Lavant coincidía en el norte con el límite nacional y llegaba por el sur hasta la región de Carniola. Lo que no pudo hacer Slomšek fue poder recuperar algunas parroquias eslovenas situadas cerca de Gradec y de Radgona. Allí los eslovenos quedaron a merced de una germanización planificada. Su número oscilaba alrededor de los 10.000.

Slomšek se dio cuenta de que le costaría manejar el obispado desde un lugar tan apartado. Por eso mudó la sede a Maribor, que tenía posición geográfica más privilegiada. Con esto Slomšek realizó una gran labor desde el punto de vista nacional y no solamente desde el religioso y el eclesiástico. Todos los eslovenos de Estiria formaban parte de un mismo obispado. Este tenía su sede en un ámbito esloveno, un obispo esloveno y estaba muy ligado a los sacerdotes de la región de Kranj y de Ljubljana.

Teško je vstopiti v EZ

Slovenija čaka pri odpravljanju diskriminacije žensk še veliko dela

Po zagovoru poročila Slovenije o uresničevanju določil Konvencije o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk, ki je 10. julija potekal na zasedanju odbora ZN za odpravo diskriminacije žensk v New Yorku, je urad slovenske vlade za enake možnosti predstavil mnenje in opozorila tega odbora. Gre za stališča o zakonodajnih, sodnih, upravnih in drugih ukrepih v Sloveniji za odpravljanje diskriminacije žensk v obdobju po predložitvi začetnega poročila leta 1993.

Slovenija je bila ob tokratni predstavitvi deležna kritik med drugim na račun nizke zastopanosti žensk pri političnem in gospodar-

skem odločanju, nezadostne ureditve na področju preprečevanja in odpravljanja nasilja nad ženskami. Zakonodaja za preprečevanje trgovanja z ženskami je pomanjkljiva, stopnja maternalne umrljivosti pa je visoka, je pojasnila članica slovenske delegacije Violeta Neubauer. Odbor bo pisno poročilo pripravil in ga Sloveniji poslal v kratkem, urad pa ga posredoval v obravnavo vladi.

Zanimivo, toliko opevana zrelost Slovenije in „demokracija“ in „enakopravnost“ se je pokazala, da še dolgo ni in ne bo kos standardom v Evropski zvezi. Žal se dolgoletno vladanje komunistične partije in njenih „demokracijskih“ naslednikov prav dobro pozna.

Zimska sezona je bila simbolično otvorjena prejšnjo soboto. Smučarska zveza je naglo odpravila svoje tekme za juniorje in po daljšem času so se spet vršili skoki na bariloški skakalnici. Zvečer je doživel Catedral zanimivo novost: Po smučiščih se je vijugala dolga vrsta smučarjev z baklami.

Slovenski smučarji raznih panog so isti kot po navadi. V teku Jerman, Flere in Kukovica, V alpskih disciplinah Bertoncelj.

Svobodna Slovenija št. 30; 30. julija 193

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE / Director: Valentín B. Debeljak / Propietario: Asociación Civil Eslovenia Unida / Presidente: Alojzij Rezelj / Redacción y Administración: RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA / Telefon: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: esloveniau@sinectis.com.ar / debeljak@netizen.com.ar
Glavni urednik: Tine Debeljak ml. / Za Društvo ZS: Alojzij Rezelj / Sodelovali so še: Tone Mizerit, Gregor Batagelj, Miriam Jereb Batagelj, Marko Vombergar, Vinko Rode, Danica Malovrh, Ivana Tekavec. / Mediji: STA, Demokracija, Radio Ognjišče, Družina.

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 70, pri pošiljanju po pošti pa \$ 95; obmejne države Argentine 110 USA dol.; ostale države Amerike 125 USA dol.; ostale države po svetu 135 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 85 USA dol. za vse države.

Čeke: v Argentini na ime „Eslovenia Libre“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“.

Oblikovanje in tisk: TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L. / Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires Argentina - Tel.: 4362-7215 - Fax: 4307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

Correo Argentino Suc. 7
FRANQUEO PAGADO
Cuenta Nº 7211
R. Nac. de la Propiedad
Intellectual Nº 881153

MALI OGLASI

TURIZEM

Bungali v Bariločah. - Bungali ILIRSKA nudijo 3-sobna stanovanja z vso opremo, vse leto po odlični ceni. Tel. 02944-441814. E-mail: ilirska@bariloche.com.ar

Letalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu
H. Yrigoyen 2742 - San Justo
Tel. 4441-1264 / 1265

ZOBOZDRAVNIKI

Dr. Damijana Sparhagl - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos Mejia - Tel.: 4464-0474

ADVOKATI

Dr. Vital Ašič, Odvetnik Paraná 830, 5. nadstr. - Buenos Aires. Prijave na: Tel./faks: 4798-5153. e-mail: estudioasic@cpacf.org.ar

DOBOVŠEK & asociados - odvetniki. Zapuščinske zadeve. Somellera 5507, (1439) Buenos Aires. Tel/Fax: 4602-7386. E-mail: jdbovsek@perseus.com.ar

dr. Marjana Poznič - Odvetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844 - mpoznic@sfnat.com.ar

dr. Franc Knavs, dr. Bernard Knavs, dr. Veronika Knavs - odvetniki - ponedeljek, torek, petek od 16. do 20. - Tucumán 1455 - 9. nadstr. "E" - Capital - Tel. in faks: 4374-7991 in 4476-0320.

dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Av. Corrientes 1250, 5º F, Capital. Torek in četrtek od 16. do 19. Tel.: 4382-9216

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI 22. julija 2003

1 EURO 234,24SIT
1 U\$S dolar 207,41SIT

OBVESTILA

SOBOTA, 2. avgusta:
Srečanje mladcev in mladenk iz vseh domov ob 14. uri v Slovenskem domu v San Martinu.

Študijsko srečanje za učitelje in profesorje naših tečajev z prof. Mojco Jesenovec, ob 16. uri v Slovenski hiši.

NEDELJA, 3. avgusta:
Obletnica v Hladnikovem domu v Slovenski vasi.

SOBOTA, 9. avgusta:
Redni pouk na Srednješolskem tečaju RMB, ob 15. uri v Slovenski hiši.

NEDELJA, 10. avgusta:
Mladinski dan v Slomškovem domu.

V Slovenskem domu v San Martinu predavanje „Prva slovenska emigracija v Argentini“, ob 10.30, nato kosilo.

ČETRTEK, 14. avgusta:
Zveza slovenskih mater in žena. Ob 15.30 v Slovenski hiši srečanje v kuhinji s Polono M. Makek, ki bi pripravila tri vrste štrukljev.

PETEK, 15. avgusta:
Občni zbor Slovensko latinskoameriške trgovske zbornice, ob 20. uri v Slovenski hiši.

SOBOTA, 16. avgusta:
34. Glasbeni večer SDO-SFZ

NEDELJA, 17. avgusta:
Romanje v Lourdes.

SOBOTA, 23. avgusta:
Redni pouk na Srednješolskem tečaju RMB, ob 15. uri v Slovenski hiši.

Orientacijski tečaj za dijake 4. in 5. letnika srednjih šol. Prvo srečanje v Slovenski hiši.

ZA SMEH

V muzej prideta dva policaja. Kustos razlaga in jima reče:

„To je rokoko.“
„Kaj je rekel?“ vpraša prvi policist drugega.
„Ne vem. Nisem razumel, ker jeclja.“

Srečata se dva deževnika.

„Kako si kaj? Kje imaš pa brata?“

„Na ribolov je šel!“

Slovesnost pri Ruski kapelici pod Vršičem

Pri Ruski kapelici pod Vršičem je bila v nedeljo, 27. julija, tradicionalna slovesnost v spomin na umrle ruske vojake, ujetnike v prvi svetovni vojni, ki jih je leta 1916 pri gradnji ceste čez prelaz zasul snežni plaz. Zbralo se je več kot petsto ljudi.

To vsakoletno praznovanje povezuje Rusijo in Slovenijo, ko sedaj ni več komunizma ali panslavizma in ni drugih povezav med narodoma. Letošnje slovesnosti ob 87. obletnici tragičnega dogodka so se udeležili visoki slovenski predstavniki - slavnostni govornik predsednik državnega zbora Borut Pahor -, pa tudi ruska državna in cerkvena delegacija.

Z ruske strani so se slovesnosti udeležili podpredsednik vlade in finančni minister Aleksej Kudrin, delegacija sveta federacije, ki jo je vodil prvi namestnik predsednika odbora za obrambo in varnost Valerij Manilov, delegacija dume (parlamenta) pod vodstvom namestnice predsednika odbora za mednarodne zadeve Fljure Zijatdinove ter delegacija ruske pravoslavne cerkve pod vodstvom škofa arhangelskega in holmogorskega Stepanova Nikolaja Tihona.

Podpredsednika ruske vlade in finančnega ministra Kudrina, ki ga je spremljala močna delegacija gospodarstvenikov in bančnikov, je gostil slovenski fi-

nančni minister Dušan Mramor. Delegaciji dume in sveta federacije pa sta se sešli z vodstvom državnega zbora in državnega sveta ter s predstavniki parlamentarne skupine prijateljstva z Rusijo.

Pred nedeljsko slovesnostjo na Vršiču je bila zvečer v Kranjski Gori slovesna maša za umrle v nesreči na Vršiču in padle v prvi svetovni vojni. Po maši so pred cerkvijo skupaj s slovenskimi nastopili ruski pevci.

Udeležence slovesnosti pri kapelici sta pozdravila tudi podpredsednik Društva Slovenija-Rusija Aleksander Skaza in župan občine Kranjska Gora Jure Žerjav. Slednji je dejal, da Ruska kapelica, ki so jo v spomin na mrtve postavili preživeli ujetniki leta 1917, s svojo podobo opozarja ljudi, da v vojni ni zmagovalca, da v vojni zgubijo vsi, vsak posameznik, družina in narod.

Po končanih nagovorih so predstavniki Slovenije, Društva Slovenija-Rusija, ruske vlade, Sveta federacije in dume položili vence na grobnico ob kapelici. Sledila je cerkvena pravoslavna slovesnost z mašo zadušnico.

Med prvo svetovno vojno, v letih 1914-1918, je bila Kranjska Gora pomembno križišče vojaških prehodov. Zaradi italijanske vojne napovedi Avstriji maja 1915 je bila povezava s fronto ob Soči strateškega pomena za gradnjo ceste do Kranjske Gore prek gorskega prelaza Mojstrovka (Vršič) vse do Trente.

Za gradnjo in čiščenje ceste je avstrijsko vojaško poveljstvo v letih 1915 in 1916 uporabilo več kot 10.000 ruskih vojnih ujetnikov.

Marca 1916 je snežni plaz z Mojstrovke zasul več kot 300 ruskih ujetnikov in nekaj avstrijskih stražarjev. Natančnega števila žrtev ni bilo mogoče nikoli ugotoviti. Na tragični dogodek spominjata grobišči pod Erjavčevo kočjo in grobnica ob Ruski kapelici, kamor so posmrtno ostanke prenesli leta 1937.

Rusko kapelico so v spomin na preminule postavili preživeli ujetniki leta 1917, tradicionalno spominsko slovesnost na državni ravni pa pripravljajo od leta 1992.

Lanske slovesnosti so se poleg slovenskega političnega vrha udeležili predsednik odbora za mednarodne odnose sveta federacije Mihail Margelov ter nadškof tobolski in tjumenski Dmitrij.

Slovesnost ob Ruski kapelici tradicionalno prirejajo rusko veleposlaništvo v Ljubljani, občina Kranjska Gora in Društvo Slovenija-Rusija.

Slovenska kulturna akcija

vabi na kulturni večer:

dr. Mirko Gogala

Razmišljanja o dušnem pastirstvu v naši emigraciji

v soboto, 9. avgusta v mali dvorani Slovenske hiše ob 20. uri

SDO - SFZ

RAMOS MEJIA

Slomškov dom

Vabi na

33. MLADINSKI DAN

v nedeljo, 10. avgusta

8.45 dviganje zastav
9.00 mladinska maša
10.00 začetek tekmovanj
13.00 kosilo
19.00 igra „V pričakovanju voza“ (Esperando la carroza) - režija Aleksandra Omahna

Nato prosta zabava

ZA ZGODOVINO - ŠPORTA

Slovenski nogometaši v Senigaliji

V težkih razmerah so živeli protikomunistični Slovenci v povojnih begunskih taboriščih. Kljub raznim neprilikom in nejasni prihodnosti pa so skušali ohraniti veselje in se udeleževati na raznih področjih družbenega delovanja. Sem je spadal tudi šport in seveda - nogomet. Za zgodovino objavljamo fotografijo slovenskega nogometnega moštva v taborišču v Senigaliji leta 1947. Od leve proti desni, prva vrsta: Dušan Maršič, Slavimir Batagelj in Čuk; druga vrsta: Silvo Lipušček, Ciril Gabrenja, Franček Breznikar, Miloš Prelog, Jože Podobnik, Rudi Bras, Lojze Dolinar in Tone Seljak.

Slávi moja, duša Gospoda!
Gospod, moj Bog, kako si velik!
Psalm 104

Vdani v božjo voljo sporočamo, da je 22. julija mirno zaspala v Gospodu naša draga mama, tašča in stara mama

Anica Medic roj. Smolič

Prisrčno se zahvaljujemo patru A. Kukovici za podeljene zakramente, daritev sv. maše in spremstvo na zadnji poti.

Prav tako, se zahvaljujemo dr. J. Rodetu in patru Gregoriju, za opravljene molitve ob krsti, ter gospe Ireni Poglajen, za pomoč in oporo v težkih dneh, in vsem, ki ste molili zanjo ter jo spremili na zadnji poti.

Žalujoci:
hčerki **Ani** in **Mari**
sinova **Franci** in **Berto**
snahi **Barbara** in **Lučka**
zeta **Julij** in **Franci**
vnuki **Alex**, **Gabi**, **Natalia**, **Franci**, **Karina**, **Barbi**, **Nadia**, **Franci**, **Ivan**, **Mariana**, **Aleks**.

Argentina, Slovenija